

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och socialvårdslagen ändras.

Enligt propositionen ska ställningen för människohandelsoffer förbättras oavsett hur själva straffprocessen vid människohandel avancerar i enlighet med regeringsprogrammet. De viktigaste ändringarna har att göra med att kopplingen mellan hjälpen till människohandelsoffren och straffprocessen och de avgöranden som fattas i de olika skedena av straffprocessen försvagas. De centrala ändringarna gäller regleringen av återhämtningstiden och dess rättsverkningar, den egentliga identifieringen och avförandet ur hjälpsystemet. I fortsättningen är hjälp till offer för människohandel i högre grad bunden till behovet av hjälpåtgärder på grund av offerblivandet än till de avgöranden som gjorts i straffprocessen.

Målet är att hjälpen till offer för människohandel bildar en självständig och separat helhet i förhållande till de avgöranden som gjorts inom ramen för det straffrättsliga systemet. Människohandelsoffer ska få en bättre ställning genom ett tydligare fokus på offret när det gäller att ge hjälp och i synnerhet när det gäller fortsatt hjälp. En mer förutsägbar hjälpverksamhet, som särskilt betonar offrets behov av hjälp, skulle bidra till att människohandel avslöjas och hjälp fås till offren och därmed också till att brottsansvaret förverkligas.

I lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel föreslås också andra preciserande bestämmelser om hjälpsystemets syfte. Dessutom föreslås ändringar som har att göra med att ansvaret för att ordna social- och hälsovården vid ingången av 2023 överförs från kommunerna till välfärdsområdena.

I lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen föreslås ändringar som beror på att ansvaret för att ordna social- och hälsovården vid ingången av 2023 överförs från kommunerna till välfärdsområdena.

Det föreslås att socialvårdslagen ändras så att annat utnyttjande nämns som ett stödbehov för vilket socialservice ska ordnas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

1.

Lag

om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) 36, 38 och 38 c § och 57 § 2 mom., sådana de lyder i lag 388/2015, och
ändras 7 § 2 mom., 18 § 2 mom., 26 § 1 mom., 33 och 34 §, 35 § 1 mom., 38 b § 1 och 2 mom., 38 d §, 38 f § 1 mom., 58 § 1 och 3 mom., av dem 33 och 34 §, 35 § 1 mom., 38 b § 1 och 2 mom., 38 d §, 38 f § 1 mom. sådana de lyder i lag 388/2015 samt 58 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 616/2020, och
fogas till 4 §, sådan den lyder i lag 851/2019, ett nytt 2 mom. och till 35 §, sådan den lyder i lag 388/2015, ett nytt 4 mom. samt till lagen en ny 59 a § som följer:

4 §

Förhållande till andra lagar

Utöver vad som bestäms i 2 § tillämpas social- och hälsovårdslagstiftningen på ordnande av social- och hälsovårdstjänster för sådana offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland.

7 §

Ersättning för kostnader

Migrationsverket betalar kostnaderna för inrättande och upprätthållande av förläggningar och flyktingslussar samt ersättning till tjänsteproducenten för ordnandet av mottagningstjänster. Kostnaderna ersätts för den tid under vilken en utlänning har rätt till mottagningstjänster med stöd av 12 och 14 § i denna lag. Migrationsverket betalar ersättning till tjänsteproducenten för hjälp till sådana offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland.

18 §

Enskild inkvartering

Föreståndaren för en förläggning beslutar om förflyttning av ett barn utan vårdnadshavare till enskild inkvartering efter att ha hört barnet och dess företrädare samt förläggnings socialarbetare. Förläggnings meddelar välfärdsområdet adressen för ett barn utan vårdnadshavare som bor i enskild inkvartering och uppgifter om de personer hos vilka barnet bor. Meddelandet ska åtföljas av rapporter av förläggnings socialarbetare och barnets företrädare om huruvida förhållandena i den enskilda inkvarteringen är lämpliga samt om huruvida den eller de som tar hand om barnet kan sörja för barnets vård.

26 §

Hälso- och sjukvårdstjänster

Personer som söker internationellt skydd och offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland har rätt till hälso- och sjukvårdstjänster på det sätt som föreskrivs i [50 § i hälso- och sjukvårdslagen \(1326/2010\)](#) samt rätt till andra hälso- och sjukvårdstjänster som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården bedömt som nödvändiga.

33 §

Hjälpsystemets uppgifter

Uppgifterna inom hjälpsystemet består i att

- 1) besluta om upptagning av en person i hjälpsystemet,
- 2) ge offer för människohandel återhämtningstid att i enlighet med 52 c § i utlänningslagen ge dem betänketid som avses i 52 b § i den lagen, och i att förlänga och avbryta betänketiden,
- 3) ordna hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland samt ge i 38 a § 1 mom. 1 punkten avsedd rådgivning och handledning också till sådana offer för människohandel som har en hemkommun,
- 4) samarbeta med välfärdsområdet om hjälp till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland,
- 5) samarbeta med förläggnings om hjälp till offer för människohandel som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd,
- 6) besluta om avförande av ett offer för människohandel från hjälpsystemet,
- 7) vara nationell expertmyndighet i frågor som gäller fenomenet människohandel och arbetet mot det.

I de fall som avses i 1 mom. 1, 2 och 6 punkten fattas beslutet av föreståndaren för förläggnings i Joutseno eller av en av denne förordnad tjänsteman.

34 §

Framställning om att uppta en person i hjälpsystemet

En aktör inom den offentliga eller privata sektorn eller tredje sektorn kan göra en framställning till förläggnings i Joutseno om att en person som aktören antar är offer för människohandel ska upptas i hjälpsystemet. Framställningen kan också göras av personen själv.

35 §

Identifiering av offer för människohandel och upptagning i hjälpsystemet

En person för vars del det har gjorts en framställning om upptagning i hjälpsystemet ska upptas i systemet, om personen utifrån en bedömning av omständigheterna kan anses vara offer för människohandel och han eller hon är i behov av hjälpinsatser.

Även en person som bistår vid utredningen av ett människohandelsbrott kan upptas i hjälpsystemet, om han eller hon är i behov av särskild hjälp.

Ett barn till en person som avses i 1 eller 2 mom. kan upptas i hjälpsystemet, om barnet befinner sig i Finland och är i behov av hjälp.

Rätten till hjälpåtgärder för en person som tagits med i hjälpsystemet fortgår tills ett separat beslut enligt 38 f § om avförande från hjälpsystemet har fattats.

38 b §

Ordnande av hjälpinsatser

Förläggningen i Joutseno svarar för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. För ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar det välfärdsområde inom vars område offret för människohandel har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun.

Förläggningen i Joutseno och välfärdsområdet kan ordna hjälpinsatserna själv eller köpa dem av offentliga eller privata serviceproducenter.

38 d §

Samarbete för att skydda offer för människohandel

Förläggningen i Joutseno eller välfärdsområdet ska samarbeta med polisen i frågor som hänför sig till skyddet av offret.

38 f §

Avförande från hjälpsystemet

Förläggningen i Joutseno avför ett offer för människohandel från hjälpsystemet utifrån en helhetsbedömning av offrets personliga situation, om

- 1) offret inte längre är i behov av hjälpinsatser,
- 2) offret avlägsnar sig eller avlägsnas ur landet, eller
- 3) offret meddelar att han eller hon vill lämna hjälpsystemet eller har försvunnit.

58 §

Rätt att få upplysningar

Inrikesministeriet, förundersökningsmyndigheter, välfärdsområden och kommunala myndigheter har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 3 och 4 kap. av varandra, av Migrationsverket, av förläggningar och flyktinglussar, av offentliga eller privata serviceproducenter som tillhandahåller tjänster enligt 3 och 4 kap. och av företrädare för barn utan vårdnadshavare.

Företrädare för barn utan vårdnadshavare har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 41 § av Migrationsverket,

förläggningar, flyktingslussar, välfärdsområden, kommunala myndigheter och sådana offentliga eller privata serviceproducenter som tillhandahåller tjänster enligt 3 och 4 kap.

59 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 13 § 4 mom. 1 punkten underpunkt e och 5 punkten som följer:

13 §

Annan rätt att få uppgifter

Migrationsverket samt förläggningar, flyktingslussar och förvarsenheter har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt få behövliga uppgifter för skötseln av sina uppgifter enligt följande:

1) för prövning enligt artiklarna 8 och 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat av en persons förmåga att ta hand om ett barn eller en person i beroendeställning

e) av välfärdsområdets och kommunens myndigheter samt av HUS-sammanslutningen uppgifter om de social- och hälsovårdstjänster samt sociala förmåner som vederbörande har fått,

5) av välfärdsområdets och kommunens myndigheter samt av HUS-sammanslutningen uppgifter för utredning av behovet av hjälpåtgärder, uppgifter om bakgrund och situation för en

person som föreslås ingå i hjälpsystemet för offer för människohandel och de social- och hälsovårdstjänster som personen fått samt uppgifter om utredning av behovet av barnskydd och klientrelationen inom barnskyddet,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 11 § i socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 11 § 5 punkten som följer:

11 §

Stödbehov

Socialservice ska ordnas

5) för stödbehov på grund av närstående- och familjevåld samt annat våld eller utnyttjande eller annan illabehandling,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors x.x.20xx

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Förnamn Efternamn

